

Forord

Det du nå skal få lese StudentOrganisasjonen StOr sin Studentstrategi for Universitetet i Stavanger 2025, vedtatt av Studentparlamentet ved universitetet 11.april 2012.

Ønsket om en slik fremtidsstrategi oppstod høsten 2011, og skulle handle om universitetets faglige tilbud, profil, forskning og forhold til samfunnet. Studentene ser de store utfordringene det norske samfunnet står ovenfor i årene fremover, og ønsker med dette å fortelle hvordan vi mener Universitetet i Stavanger skal være med å løse disse.

Like viktig som innholdet i selve strategien, er prosessen og arbeidet organisasjonen har gjort i forbindelse med den. Vi organiserte strategien og arbeidet i fire hovedtema, hvorav hvert tema fikk sin arbeidsgruppe med hver sin leder. Disse fire gruppene har fått ansvar for å føre diskusjoner innen sitt tema, og til slutt å føre i pennen den teksten som skulle utgjøre strategien. Arbeidet har hatt som mål å involvere studenter med variert bakgrunn og vi har hatt et særlig fokus på å ha med oss studenter som ikke vanligvis er med StOr på denne type diskusjoner. Dette har vært viktig for oss før å øke prosjektets og strategiens grad av legitimitet i studentmassen, men og i rekrutteringsøyemed. StOr sin erfaring er at studentenes engasjement trigges av å bli stilt krav til, og ved å få delta i viktig, tidvis tung diskusjon og debatt.

Undertegnede, samt fag- og læringsmiljøansvarlig i StOr har hatt det overordnede ansvaret for prosjektet i sin helhet, og det redaksjonelle ansvaret for strategien. Vår jobb i prosessen med teksten har vært å legge til rette for arbeidsgruppenes gode arbeid og deres diskusjoner. Dette har vi blant annet gjort ved å drive oppfølging av lederne, gi dem bakgrunnsmateriale, men viktigst ved å arrangere felles arbeidsseminar med ulike tema knyttet til strategien, og interessante innledere. I den anledning er det flere sentrale aktører i prosjektet som fortjener en takk for sin innsats for prosjektet og studentene.

Aller først en stor takk til alle studentene som har vært med i arbeidet, og ikke minst til lederne for de enkelte temagruppene; Gunnar Dyrseth, Trine Oftedal, Eirik Faret Sakariassen, og Mads Rosnes. Lederne har lagt ned en betydelig innsats i prosjektet, med ansvar for innkalling til møter, sekretærfunksjon og til slutt med å skrive den endelige teksten.

Også eksterne krefter har satt sin farge på prosjektet, og fortjener hver sin takk. Hallvard Ween i Næringslivets Hovedorganisasjon, Øystein Hansen i Landsorganisasjonen, Jens Folland i Norsk Studentorganisasjon, rektor Marit Boyesen, universitetsdirektør John B. Møst, og forskningsdirektør Helge Ole Bergesen ved Universitetet i Stavanger, og John Peter Hernes, leder Kommunalstyret for oppvekst i Stavanger Kommune. Og en spesiell takk til tidligere statsråd Tora Aasland.

StOr vil bruke dette dokumentet som en helhetstanke i vårt studentpolitiske arbeid internt på universitetet, blant annet gjennom vår lovtillagte 20 % representasjon i universitetets formelle organ.

Jeg er stolt av nå å kunne presentere resultatet av det arbeidet som er gjort gjennom vinteren, og ønsker at strategien sammen med hvitveisen skal blomstre utover våren, men også i årene som kommer.

God lesning!

Innledning

Dette dokumentet har som mål å vise hvor, hva og hvordan studentene ved Universitetet i Stavanger mener universitetet skal være i fremtiden, og dermed hvordan UiS skal være med å løse de utfordringene vi vet vil komme i årene som kommer, men også de vi enda ikke vet noe om. Denne strategien ønsker å si noe om hvordan universitetet skal plassere seg i terrenget for fremtiden, også utover 2025. StOr mener det er i årene frem mot 2025, at universitetet vårt virkelig skal etablere seg og stake kursen inn i det ukjente, som universitetet har som mål å utforske.

Norge og velferdsstaten står ovenfor store utfordringer i relativt nær fremtid, og mange av løsningene på disse utfordringene, er det utdanningssektoren som kan og skal finne, og levere samfunnet vårt. Den ferske stortingsmelding 13 "Utdanning for velferd" viser store behov i helse og omsorgssektoren. Universitetet i Stavanger har i dag en gunstig posisjon innenfor mange av de utdanningsområdene velferdsstaten sårt trenger i fremtiden.

En annen utfordring er tiden som kommer etter at oljeeventyret tar slutt. Hva skal Stavanger -regionen leve av da, og videre; hva skal UiS levere samfunnet da, men også hvordan kan UiS være med å forberede oss og samfunnet på overgangen fra å leve av petroleumsnæring til annen næring?

En tredje utfordring er samfunnsutvikling som enda ikke har skjedd, og som vi ei heller kan forutse. Det er vanskelig å vite hvordan vi skal forberede oss på dette, men StOr mener at en viktig forutsetning for å møte det ukjente, er tverrfaglighet og innovasjon. Det er når historikeren, økonomen og geologen får jobbe sammen, og i skjæringspunktet mellom disse at spennende ideer oppstår. For at samfunnet skal ha nytte av slike innovasjoner, er man avhengig av gode systemer som sørger at det er enkelt for forskere og studenter, å overføre sine innovasjoner og teknologier til samfunnet gjennom ulike kanaler.

Når vi nå har diskutert universitetet vårt og dets innhold, har vi hatt som mål å konkret finne frem til noen satsningsområder som skal utgjøre hovedtrekkene i det faglige tilbudet ved institusjonen i fremtiden. Vi har funnet fire;

- Utdanningsvitenskap
- Helse/Medisin
- Teknologi
- Økonomi

Vi ønsket også å finne en visjon for UiS 2025, som skal være dekkende for det vi mener universitetet skal være i 2025. Den visjonen vi har kommet frem til er:

Universitetet i Stavanger; *Det verdiskapende universitet*

I det begrepet ligger etter vårt syn en dobbeltbetydning. Både materielle verdier, men også dannelsesverdier ethvert menneske bør sitte igjen med etter en tid ved universitetet.

I det følgende vil vi forsøke å vise hvordan universitetet skal svare på utfordringene, gjennom fire ulike kapitler.

De er:

- UiS i samfunnet 2025
- Studiekvalitet vs. effektivitet?
- Forskning og formidling 2025
- UiS sin faglige profil 2025

Nøkkeltall for Universitetet i Stavanger fra 2010¹:

Totalbudsjett (omsetning): 1'082'580'000

Kvadratmeter: 115'262 kvm

Årsverk: 1036

Antall ansatte: 1228

Antall studenter (høst): 8950

Uteksaminerte studenter: 1483

Doktorgradsstudenter: 228

Uteksaminerte doktorgradsstudenter: 31

Bachelorprogram (høst): 43

Masterprogram (høst): 40

Doktorgradsprogram: 8

Universitetet i Stavanger ble opprettet 29. oktober 2004, ved at den tidligere Høyskolen i Stavanger fikk universitetsstatus. Universitetet har tre fakultet, et humanistisk, et samfunnsvitenskaplig og et teknisk naturligvitenskaplig, i tillegg er Arkeologisk Museum i Stavanger en del av UiS. Universitetet har et bredt samarbeid med Universitetet i Agder, Universitetet i Nordland, Universitetet i Tromsø, samt Høyskolen Stord-Haugesund (HSH). Det har tidligere vært diskutert mulighetene for en fusjon mellom UiS og HSH.

---

¹<http://www.uis.no/article.php?articleID=1935&categoryID=6993>

UiS i samfunnet 2025

Innledning

Universitetet i Stavanger eksisterer ikke for sin egen del, men for samfunnets. En definisjon av begrepet samfunnet er ikke enkel å enes om, men for et universitet er det et poeng å gjøre en slik definisjon så bred som mulig, til den inkluderer samtlige personer som lever i den staten samfunnet eksisterer innenfor. Et samfunnsbegrep må også omfatte den samhandling og kommunikasjon som skjer mellom disse, sosialt, politisk, kulturelt og økonomisk.

Tradisjonelt sett har universitetene blitt sett på som institusjoner som skal sikre en uavhengig vitenskapelig utvikling, innenfor ulike felt. Det [humboldske](#)² ideal er således også viktig tradisjonelt i Norge, hvor universitetenes selvstendighet fra staten, og akademiske frihet, er et hovedpoeng. I Norge har det vært et sterkt skille mellom høgskole og universitet, hvor høgskolene har vært praktisk- yrkesfaglig orienterte, mens universitetene har fokusert på klassiske disiplinfag og forskning.

Denne delingen har blitt stadig mindre relevant, særlig etter årtusenskiftet, hvor høgskoler slik som Høgskolen i Stavanger ble gitt universitetsstatus dersom de oppfylte sentralt bestemte krav. Dermed kan i teorien alle høgskoler bli universiteter. Derfor er skillet mellom institusjonstypene i dag mindre, og mer kvantitetsbasert enn kvalitetsbasert. Det er ikke så viktig hva man har, men hvor mange PhD-løp og masterløp man har.

UiS som en tidligere høgskole har fremdeles, også i 2012 en overvekt av yrkesrettede utdanninger. Dette gjelder også de øvrige nye universitetene i Norge.

UiS har tatt mål av seg å ha en aktiv dialog med det omliggende arbeids- og næringsliv, og har hatt en god dialog med disse, spesielt i opptakten med å bli et universitet, og også fått betydelige midler fra disse. Likevel oppfatter StOr at mange i arbeids- og næringslivet mener at terskelen inn til UiS har vært for høy. Vi mener også å se at det ofte er studentene som er mest aktive i dialogen med samfunnet utenfor UiS, det være seg ved studentforeningenes karrieredager, master- og bachelorskriving for arbeids- og næringsliv, overgangen mellom og student- og arbeidstakertilværelse. Dette er hverken unaturlig eller uønsket. StOr mener det er like viktig og kanskje viktigere å ikke bare svare på dagens behov, men også å utvikle samfunnet og næringslivet til det felles beste.

En positiv utvikling har vært det departementspålagte “Råd for samarbeid med arbeidslivet” som ble opprettet på UiS i 2011. Dette har vært et fora hvor sentrale aktører i arbeidslivet har møtt universitetet for å diskutere samarbeidet, men også for å komme med innspill til en handlingsplan for UiS sitt samarbeid med arbeidslivet.

---

2 Etter Det Humbolske Universitet i Berlin, grunnlagt av Wilhelm Von Humbolt i 1810, en prussisk filosof som formulerte flere ideal som har blitt sentrale for de fleste universitet i den vestlige verden idag.

Tidligere statsråd Tora Aasland uttalte i møte med StOr, at UiS hadde tatt tak i og brukt dette fora på en god måte.

Veien videre

Universitet i Stavanger har hatt en rivende utvikling siden opprettelsen av [Høgskolen i Stavanger](#)³ i 1994. UiS dekker i dag to veldig viktige behov for samfunnet rundt; det ene er profesjonsstudier innen helse, omsorg og utdanningsvitenskap. Det andre er oljerelaterte utdanninger og forskning innen dette. På mange måter er dette UiS sine sterkeste kort og tydeligste profil utad. Dette er utfordrende for UiS, og selv om disse utdanningene også vil være essensielle frem mot 2025, er det åpenbart at de må suppleres og utvikles videre. I tillegg bør de andre utdanningene bli en mer tydelig del av UiS sin profil slik at den faktiske bredden UiS allerede innehar blir mer synlig. Samtidig er det et behov for å diskutere hvor stor bredde som er nødvendig, hvilke oppgaver UiS skal løse alene, også der diskusjonen vil være ubehagelig for noen.

Den nylig vedtatte modellen for porteføljeutvikling, bør implementeres og utvikles frem mot 2025 som et godt kontinuerlig verktøy i forhold til denne diskusjonen. Samtidig er det viktig å presisere at samfunnets behov bør trumfe institusjonens ønsker. (Dissens: Daniel Haug Nystad)

Det er viktig når man vurderer hvilken profil, og med det hva universitetet skal tilby samfunnet rundt seg, at man ser dette i sammenheng med øvrig fagportefølje både internt, men spesielt eksternt. Universitetet i Stavanger må se seg selv og sin fagportefølje i sammenheng med resten av utdanningssektoren. Dette er essensen i sittende regjeringens SAK-prosjekt; Samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon. StOr mener at denne eller lignende prosesser, bør ligge til grunn i enhver diskusjon om universitetets portefølje.

Matfylket Rogaland

Et punkt hvor SAK vil være viktig er matfag. Rogaland er et fylke hvor det produseres betydelige mengder mat, og mange har sin arbeidsplass innenfor denne næringen. Næringen nevnes ofte som en av de aller viktigste satsningsområdene til fylket. Det er derfor ikke unaturlig og tenke på matfag som et viktig satsningsområde for UiS. Samtidig har man Universitetet på Ås, sammen med Norsk Veterinærhøyskole, som skal ivareta disse fagene nasjonalt. Man har også institusjoner som Måltidets hus som ligger på Campus, og driver inovasjonsarbeid innen matfag. UiS bør derfor ikke bygge opp egne fagmiljø i konkurranse med disse. Men det er trolig kunnskap og forskning som finnes på UiS som er relevant for denne næringen.

---

3 Høyskolen oppsto ved sammenslåing av seks offentlige og private høyskoler, disse seks høyskolene preger fremdeles i stor grad UiS sin faglige profil. Som eldst av disse hadde Stavanger ingeniørhøyskole røtter tilbake til 1878.

Det er vanskelig å måle og spå hvilke behov som kommer til å eksistere i samfunnet i fremtiden. StOr mener likevel at det er åpenbart at UiS må ta et ansvar for den utfordringen som populært bare er kalt “eldrebølgen” som er godt dokumentert blant annet i stortingsmelding 13 “Utdanning for velferd”. Det er også grunn til å si med stor sikkerhet at vi vil trenge en satsning innenfor pedagogiske fag. I årene fremover vil det være mange lærere som går av med pensjon, som må erstattes.

Det er også viktig og nødvendig å fortsette den tradisjonen med teknologiske fag, spesielt petroleumsrelaterte som sådan. Og at Universitetet i Stavanger fortsatt tar ansvar for å utvikle denne bransjen gjennom utdanning og forskning. Det er også viktig at UiS tidlig er pådrivere for å utvikle den teknologien som petroleumsnæringen har gitt oss, til nye områder og slik skape nye arbeidsplasser. Samtidig mener StOr det er grunn til å si at Stavangerregionen er på vei til å utvikle et ensrettet næringsliv, hvor petroleumsnæringen direkte og indirekte er arbeidsplassen til en svært stor del av befolkningen.

«Oljå og framtidå»

Også tidligere har Stavanger bygget opp store deler av sitt næringsliv rundt ensrettede områder, først sildefiske og så hermetikkindustrien. Begge gangene fikk det svært alvorlige konsekvenser når disse næringen forsvant, som en følge av manglende etterspørsel. Det er en viktig historisk lærdom i dette, og at Stavanger ble Oljehovedstad etter et [politisk vedtak](#)⁴, nettopp fordi byen slet med et stupende næringsliv som følge av denne ensrettingen.

Oljebransjen er også i seg selv et godt eksempel på et tredje satsningsområde, nemlig det vi ikke vet. Det var ingen som visste hvor store konsekvenser oljefunnet som ble gjort 23.-24. desember 1969, skulle få. Og selv om slike samfunnsendringer kanskje kommer en gang i hver generasjon, er det viktig at samfunnet og universitetet greier å utnytte de mulighetene og svare på de behovene som måtte dukke opp uventet.

Det er også viktig å huske på at ikke alle verdier er fysiske, og at ikke alle de behov universitetet skal dekke ikke heller er det. Dannelsesbegrepet er i så måte svært viktig, og StOr mener at dette er et begrep som i større grad bør diskuteres og defineres på UiS, særlig som et nytt universitet. I dag hvor svært store deler av befolkningen tar høyere utdanning, er dannelsesbegrepet i en mer elitistisk tradisjonell form utdatert. StOr mener likevel at begrepet, og idealet i seg selv langt ifra er irrelevant. UiS bør avholde et årlig seminar med mål om å definere et hensiktsmessig dannelsesbegrep for vår institusjon, og en dialog rundt dette, for å sikre at det skapes verdier på UiS ut over de rent materialistiske.

---

4 Et enstemmig Stortinget opprettet Statoil og Oljedirektoratet 14 juni 1972, og la disse til Stavanger. Stavanger ble på midten av 1960-tallet regnet som en av landets fattigste byer.

Det er viktig at høyere utdanning er tilgjengelig for flest mulig, og at man har ordninger som sikrer at man også senere, etter å ha fått arbeidserfaring har mulighet til å ta høyere utdanning. En slik ordning er for eksempel Y-veien inn i høyere utdanning, hvor personer med bakgrunn fra yrkesfaglig videregående, fagbrev og relevant erfaring kan komme inn på høyere utdanning innen sitt felt.

StOr mener:

- At profesjonsfag godt kan være en del av en universitetsprofil så lenge disse tar opp i seg universitetstradisjonen og de krav som stilles til universitetene.
- At det er et svært viktig mål at terskelen inn til universitetet sett fra arbeids- og næringsliv er så lav som mulig, uten å gå på bekostning av universitetets vitenskapelig og akademiske integritet.
- At "Råd for samarbeid med arbeidslivet" slik det eksisterer i dag er en viktig arena for dialog mellom UiS og samfunnet rundt.
- At arrangement som Venture Cup, Karrieredager og lignende skal implementeres som en naturlig del av utdanningen i alle studieprogram.
- At det skal avholdes en årlig konferanse som skal diskutere og definere et hensiktsmessig dannelsesbegrep for universitetet.
- At UiS skal gjøre det enklest mulig for søkere med yrkesfaglig videregående bakgrunn å få opptak på studier, gjennom den såkalte Y-veien.

Studiekvalitet vs. effektivitet?

Studiekvalitet

Studiekvalitet er kombinasjonen av kvaliteten man opplever som student ved UiS og resultatet man sitter igjen med når man skal ut i arbeidslivet. Derfor er det viktig å ha høy kvalitet på både forelesere, faglærere, forelesningsrom, forskning, pensum, og det sosiale rundt studiet.

StOr er av den oppfatning at selv om opplevelsen av studiekvalitet er subjektiv, kan studiekvalitet måles objektivt. Det er flere måter å måle den på, for eksempel gjennom karakterer. Noen vil si at lav strykeprosent er en indikator på høy studiekvalitet, men det er etter vår mening ikke nødvendigvis tilfellet. Det kan også være en indikator på at et man legger listen for lavt for å unngå at studenter stryker, noe som igjen slår uheldig ut for institusjonens økonomi. StOr mener at det derfor motsatt ikke nødvendigvis er negativt at det er en viss strykeprosent, opp mot ti prosent, da dette indikerer at det stilles krav til studentene. Det er også en måte og sammenligne institusjoner på. StOr er ikke for en normalfordeling av karakterer, med en forhåndsbestemt prosentvis fordeling av resultater, da disse poengene da faller vekk. En annen viktig indikator på studiekvalitet, er hvor mange som får jobb, og spesielt relevant jobb, etter endt studie.

En faktor som påvirker studiekvaliteten betydelig, er hvor stort opptak av studenter man har. Ikke fordi store universitet ikke kan ha god studiekvalitet, men dette krever

at alle de forutsetninger som eksisterer for god studiekvalitet, blir tatt høyde for i forkant av en vekst, ikke i etterkant når behovet melder seg. Det blir tidvis sagt at det faglige grunnlaget som studentene har når de først blir tatt opp ved UiS bestemmer mye av studiekvaliteten. StOr mener at det ikke kan være et mål å ta opp de beste studentene, men å utdanne de beste studentene.

En viktig forutsetning for studiekvalitet er vår mulighet til å fokusere på studiene. Ofte trekkes heltidsstudenten, en fulltids student uten jobb ved siden av studiene, frem som et politisk ideal. Dette idealet er etter StOr sin mening svært urealistisk, og også lite hensiktsmessig for mange studenter. De fleste studenter har ikke problemer med å kombinere en deltidsjobb, med studier, og sikrer seg ofte relevant erfaring og nettverk gjennom slike deltidsjobber. StOr mener at man derfor bør skrinlegge heltidsstudenten som et ideal for alle studenter. For enkelte studentgrupper er likevel muligheten for å kunne studere på fulltid en nødvendighet for å kunne fullføre studie, for eksempel innen PHD-utdanninger, medisinerutdanninger og enkelte masterprogram.

De som likevel i størst grad bidrar til studiekvalitet er foreleserne. Noen forelesere er svært gode på formidling, men det har også vært tradisjon i akademia til å stille få krav til pedagogikk, derfor er naturlig nok mange forelesere mindre gode på dette. StOr mener at UiS må ta tak i dette, både for sikre studentene en bedre studiekvalitet, og for å sikre foreleserne større trygghet som formidlere. StOr mener derfor at det bør være obligatoriske [Universitets pedagogikk⁵](#) kurs, for samtlige forelesere, i tre års sykluser. Eventuelt en gjennomarbeidet [kollegaveiledningsmodell](#).

Effektivitet

Det er også viktig med effektivitet. Det er flere måter å se på effektivitet på. For statens del er det en fordel at utdanningene er best mulig, uten å binde opp for store deler av skatteinntektene som ellers kan brukes til andre formål. For studentene kan det være et poeng å få en best mulig utdanning, men at studietiden brukes effektivt, slik at man får tid til å skaffe seg både inntekt og arbeidserfaring ved siden av studiene.

For en foreleser kan det være en fordel at utdanningene er effektive slik at man får en god fordeling mellom forskning og undervisning. Ut ifra et slikt perspektiv kan effektivitet i seg selv være en måte og oppnå studiekvalitet på.

Samtidig kan effektivitet også gå på bekostning av kvaliteten. Det er for eksempel lagt stor vekt på gjennomstrømming av studenter etter innføringen av Kvalitetsreformen i 2004. For institusjonens del er også store deler, omlag 40 % av

---

5 [Universitetspedagogikk](#) er en serie kurs i pedagogikk spesielt utarbeidet for akademia på UiS. [Kollegaveiledning](#) er en modell hvor forelesere selv hjelper hverandre til å bli bedre pedagoger gjennom erfaringsutveksling og kursing.

den statlige overføringen, basert på studenters studiepoengsproduksjon, og forskningsresultater. Dessverre er det grunn til å tro, og det er også vist, at dette systemet har blitt utnyttet, ved at man har senket kravene til studentene, for å sikre en bedre gjennomstrømning, eller plagiat av forskningsresultater. Disse incentivordningene tar heller ikke høyde for kvalitet, tilskuddet til institusjonen, for en student som produserer seksti studiepoeng i løpet av et år, er det samme, uavhengig om hvor godt studenten trivs, om studie er relevant for samfunnet rundt, og hvorvidt studenten oppnår gode faglige resultater. Et slikt system fordrer derfor en svært bevisst holdning til studiekvalitetsarbeidet.

Internasjonalisering

StOr mener at internasjonalisering i seg selv er kvalitetsfremmende. Tildels ved at man får inn motiverte studenter med kanskje noen andre perspektiv enn de studentene som er vokst opp i Norge. På den andre siden vil muligheten til å ta et eller to semestre i utlandet gi studentene tilsvarende erfaringer og nettverk, og bidra til å øke prestisjen til UiS.

Det er i dag utfordringer knyttet til internasjonalisering. Av flere grunner har internasjonale studenter noen utfordringer som studenter født i Norge ikke har, blant annet knyttet til språk og økonomi. Det er derfor viktig å ha et realistisk opptak av internasjonale studenter slik at man er sikker på å kunne gi dem en god oppfølging.

En annen utfordring er at mange oppfatter det vanskelig å få et semester i utlandet, og det er trolig den viktigste grunnen til at det per i dag er relativt få studenter som tar et slikt semester. Grunner til at mange opplever dette som vanskelig er fagkombinasjoner hvor det ikke er lagt opp til et semester med valgfag, og at selve prosessen med å få utenlandsopphold eller godkjent fag tatt i utlandet, er komplisert. Samtidig er StOr klar over de økonomiske utfordringene institusjonen har knyttet til internasjonalisering.

Konkrete mål

- 11'000 studenter hvorav: 15 % masterstudenter 10 % internasjonale studenter 250 PhD-studenter
- Kvalifikasjonsstudier for internasjonale studenter med en utdanning fra utlandet. Ingeniør/lege/sykepleier, etter hvert yrker som det er et stort behov for.
- Mer engelsk undervisning for alle
- Et semester i løpet av utdanningen som kun inneholder valgfag, slik at du lettere kan ta et semester i utlandet.
- Økt kompetanse for forelesere ved obligatoriske kurs hos UniPed hvert tredje år

Abstrakte mål

StOr mener at vel så viktig som de konkrete målene, er de abstrakte målene. Høyere utdanning handler ikke bare om å bestå på eksamen og få en utdanning, men å skape gode samfunnsborgere som er i stand til kritisk og selvstendig tenking. I hvilken grad UiS lykkes med dette er kanskje det viktigste kvalitetsmålet til et universitet, og samtidig det vanskeligste å måle.

Noen indikatorer på hvorvidt man lykkes med dette kan være i hvilken grad studenter og ansatte ved UiS deltar i samfunnsdebatter, tar initiativ innen politikk og kultur, eller bidrar til økonomisk utvikling gjennom kunnskap og innovasjon. Kort sagt i hvilken grad UiS har bidrar til en dannelsesprosess hos den enkelte student.

Forskning og formidling ved UiS 2025

Fri forskning

Forskning er en forutsetning for all annen aktivitet ved Universitetet i Stavanger. I det legger vi blant annet at all undervisning skal være forskningsbasert. For å sikre en god og vitenskapelig forankring skal all forskning som gjøres ved UiS være i henhold til Forskningsetikkloven⁶. Dette innebærer at all forskning skal gjøres uten at det foreligger en bestilling av et resultat og at forskningen ikke skal manipuleres eller skjules for allmennheten, men fremmes for å tjene samfunnets beste.

UiS kan og bør av økonomiske hensyn gjøre en del oppdragsforskning, men det må stilles de samme kravene til kvalitet som annen forskning og det må ikke gå på bekostning av grunnforskningen. I oppdragsforskning er det viktig at det foreligger gode kontrakter mellom universitetet og dets samarbeidspartnere, som avklarer viktige momenter i samarbeidet. Det er for eksempel viktig at det er åpenhet rundt det faktum at forskningen ikke nødvendigvis fører frem til et forhåndsbestemt resultat. Forskningen og dens resultater må være frie.

Bedre finansiering

Finansiering av forskning er et viktig verktøy for å øke kvaliteten og omfanget av forskning som gjøres. Dagens ordning nasjonalt baserer seg på et tellekantsystem, noe som gjør at mengde blir viktigere enn kvalitet og omfang.

Det skal være mulig å ta et helhetlig utdanningsløp i alle studieprogram, dette vil si at det ligger til rette for å gå videre fra bachelor til master og videre til [stipendiatstilling](#)⁷. Dette innebærer at det må finnes stipendiatstillinger på hvert institutt, hvor tildelingen er basert på prinsippet om at det beste prosjektet får gjennomslag.

Samtidig er det viktig å fokusere forskningsarbeidet inn mot enkelte områder som er strategisk viktige for UiS og for samfunnet. En sentral utfordring for det norske

---

⁶<http://www.lovdata.no/all/h1-20060630-056.html>

⁷ Midlertidig vitenskapelig ansatt ofte knyttet til forskningsprosjekt, og som gjerne resulterer i doktorgrad. Kan også kalles doktorgradsstipendiat.

samfunnet i årene fremover mot 2025 og etter, er den demografiske forskyvningen hvor en stor del av befolkningen vil være eldre mennesker, som står utenfor arbeidsstyrken, og samtidig også vil trenge pleie. For å møte denne utfordringen trengs det en rekke nye yrker og utdanninger til disse. Det kommer også klart frem i stortingsmelding 13 2011-2012 Utdanning for Velferd⁸, at forskning innen geriatri og pleie er både nedprioritert og mangelfull i Norge, noe UiS er i en god posisjon til å forbedre.

For å styrke rekrutteringen helt fra grunnutdanningen må det legges til rette for både studentaktiv og studentinitiert forskning. Dette hever også kvaliteten på selve utdanningen og lærer studentene å være kritisk og reflekterende som en del av dannelsesprosessen på et universitet. Alle bachelor- og masteroppgaver må være så frie som mulig slik at studentene selv kan bestemme hva de vil forske på, og alle studenter skal delta i forskningsprosjekt i løpet av sitt studie ved UiS. Alle studenter må også ha mulighet til å sette seg inn i det FoU-arbeidet som skjer innenfor sitt fagområde gjennom oppdatert pensum og gode forelesere. Det er viktig at forskningsbasert utdanning og studentinvolvering i forskning er integrert i alle studieprogram ved UiS.

Formidling

All forskning skal formidles og det bør legges til rette for mange ulike former for formidling, studentene må også få muligheten til å formidle sin egen forskning. Det er viktig å huske på at studentene er den viktigste formidlingskanalen for forskerne på universitetet, forelesninger blir derfor viktige formidlingskanaler. Forskning i høyere utdanning og utdanningen i seg selv må alltid sees i sammenheng med hverandre.

Forskningen som gjøres ved UiS skal være tilgjengelig for alle gjennom åpne arkiv ved institusjonen, det er dermed viktig at forskningen publiseres i Open Access-tidsskrift eller tidsskrift som åpner for dobbeltpublisering. Det må også være et godt klima for å popularisere forskning i media og debatter innad i forskningsmiljøene. UiS Debatt og lignende debattforum, er gode tiltak i så måte og som studentene bør kjenne til.

Innovasjon

Innovasjon er nøkkelen til fremtiden, men **grunnforskning**⁹ er nøkkelen til framtidig innovasjon. Men det er likevel viktig å skille mellom forskning og innovasjon. En innovasjonsprosess begynner med en ide, en tanke. Slike tanker oppstår ofte i forskningsarbeid, men innovasjonen skjer ikke før tanken er foredlet og utviklet, og i det øyeblikket tanken implementeres og brukes har man en innovasjon.

StOr mener at universitetet bør satse på innovasjon og entreprenørskap blant studentene, og at man bør styrke Senter for entreprenørskap med friske midler. Det bør opprettes en master i entreprenørskap ved Universitetet i Stavanger.

Studentaktiv og studentinitiert forskning må synliggjøres i budsjettet, det bør derfor opprettes et forskningsfond for studenter. Slik kan studenters bidrag og arbeid med forskning få bedre rammevilkår og bli mer utbredt på institusjonen.

---

⁸<http://www.regjeringen.no/nb/dep/kd/dok/regpubl/stmeld/2011-2012/meld-st-13-20112012.html?id=672836>

⁹ Eksperimentell teoretisk forskning som ikke har praktisk anvendelse eller nytteverdi som mål.

Hva angår de nasjonale rammene for forskning, mener StOr det er viktig at gaveforsterkningsordningen, hvor støtte til forskning fra private aktører, utløste en bonus fra det offentlige, blir gjeninnført. Denne ordningen gjorde det mer interessant for private interesser og sette av midler til forskning, og fungerte til å utjevne noen av de forskjellene som eksisterer mellom de gamle og nye universitetene.

StOr mener:

- At alle institutt skal ha frie stipendiatstillinger.
- At gode administrative støtteordninger må etableres slik at forskerne får hjelp til søknadsskriving.
- At UiS må legge til rette for ulike former for formidling: forskningsdager, kronikker og debattinnlegg i media, debatter, podcast og forelesninger som kan selges til videregående skoler eller andre interesserte aktører i samfunnet.
- At UiS må ta en gjennomgang over hvilke tidsskrift som blir kjøpt inn og ikke kjøpe inn tidsskrift som ikke tillater dobbeltpublisering.
- At Venture Cup skal bli implementert i utdanninger der dette er relevant.
- At det bør utarbeides en handlingsplan for hvordan studenter skal tas inn i forskning og innovasjon på UiS.
- At alle forskere ved UiS skal undervise. **Dissens: Trine**
- At alle forskningslaboratorier skal være godt utstyrt med moderne utstyr for studentene.
- At samarbeidet med forsknings- og innovasjonsinstitusjoner må styrkes, særlig samarbeidet med Ipark.
- At det er viktig at alt av pensum og undervisningsmaterieell er basert på det nyeste innen FoU.
- At det må opprettes et Forskningsfond for studenter i forskning som skal være søknadsbasert. Her kan studenter i samarbeid med fagmiljøet søke om ekstra midler for å drive med forskning.
- At alle studenter ved UiS skal ved endt utdanning ha erfaring med innhenting av empiriske data fra feltet de utdanner seg innen.
- At studenter på bachelorutdanninger skal være inkludert i FoU-arbeid og studenter på masternivå skal bli tatt med inn i forskergrupper.
- At gaveforsterkningsordningen bør gjeninnføres.
- At UiS skal ta et nasjonalt ansvar for forskning innen geriatri og pleie.

UiS sin Faglige profil 2025

Hva skal UiS være?

Å drøfte UiS sin faglige profil er ikke lett. Ikke fordi det ikke er lett å definere UiS, men fordi det er generelt vanskelig å definere hva et universitet skal være, og tilby i en moderne stat.

Det viktigste for UiS må være å kunne definere seg som noe annet enn det de øvrige universitetene i Norge er. En vanskelig oppgave, men ikke umulig. Går en inn i materien, finner en det unike ved UiS. Fra faglæreren med det sære forskningsfeltet, til UiS sin historie, med sterk lokal forankring. Midt oppi det står studenten, bestemt/eller ubestemt, studerer han/hun til noe med et syn eller en oppfatning av verden som bare denne ene har.

Utfordringen for UiS befinner seg i skjæringen mellom samfunnets ønsker og behov, og den enkelte forsker eller students oppfatninger av omgivelsene. UiS kan kanskje ikke være så mye mer enn akkurat det beskrevne, men muligens er det også dette en skal lære seg å dyrke. En institusjon som legger til rette for at det skal og at det stilles spørsmål, som driver samfunnet videre og gir det opplyste borgere.

StOr har valgt å kalle denne utfordringen for, *verdiskapende*. Et begrep som i dagens samfunn brukes om å skape pengeverdier, men vrir en på begrepet, kan det få en ny betydning. Som kanskje kan favne hva UiS skal være i fremtiden.

I begrepet ligger det hos oss en dobbelbetydning. For det første knytter det seg til næringslivet, med fokus på å skape verdier, det være seg nye produkter, effektiviseringer eller å profittmaksimere. For det andre kan dette begrepet også knytte til seg andre sider ved UiS. Å være verdiskapende, kan en også bruke om det å utfordre og stille spørsmål ved samfunnets verdier, etablerte oppfatninger og organisering.

Hva skal det satses på?

På hvilke områder skal universitetet i Stavanger være gode, og fremtredende i fremtiden? Hva skal utgjøre den faglige profilen ved Universitetet i Stavanger i 2025 og fremtiden? Når man skal se på disse spørsmålene må man ta inn over seg hvor man er i dag, altså i 2012, hvordan det ser ut til at samfunnet utvikler seg, men man må også ta inn over seg den utviklingen universitetet har hatt siden 1994 da Høgskolen i Stavanger ble opprettet. Hva er mulig? Og hva er nødvendig?

StOr mener at det er naturlig at en staker ut en kurs med fire satsningsområder. Utdanningsvitenskaplig, Medisinsk/helsevitenskaplig, Teknologisk og Økonomisk.

Hovedretningene tar ikke sikte på å uttrykke en endring i organisasjonskartet til UiS. Her bør det faglige stå i fokus først, så får en siden utvikle en god og tilpasset organisasjon rundt prioriteringene.

Hovedretningene tar heller ikke sikte på en drøfting om nedleggelse av fag. Endringer i det faglige landskapet vil uansett komme, og det vil være vanskelig å gi en langsiktig vurdering på det. StOr viser derfor til en rekke prinsipper som kan ligge til grunn når profilen må utdypes, og endringer i en eller annen retning settes i gang. Forslag til prinsipper er lagt til slutten av dette dokumentet.

Noen fagretninger som vi finner på UiS i dag vil en nok ikke finne igjen i disse fire retningene. Poenget med inndelingen er ikke å utelukke noen faglige retninger, men å gi et svar på hva UiS skal være kjent for i fremtiden. I tillegg må en også ha i tankene at de unike studiene vil oppstå i skjæringspunktet mellom utdanninger og fag. Studiet samfunnssikkerhet er et eksempel på dette. Og samfunnet fordrer flere og større komplekse problemstillinger, som må løses tverrfaglig.

StOr ser svært positivt på arbeidet institusjonen allerede har satt i gang med studieprogramporteføljen, med universitetsstyresak 12/12 "Modell for strategisk utvikling av studieporteføljen ved Universitetet i Stavanger". Denne modellen har som mål å gjøre en kartlegging av hvordan studieprogrammene gjør det, målt i to parametre; en økonomisk og en ikke-økonomisk dimensjon. Når målingene er gjort, kan vi plassere alle studieprogrammene i fire kategorier som forteller hvilke tiltak som må settes i verk for de aktuelle studieprogrammene. Målet er heller ikke her å finne ut hva man skal legge ned, men å lage et verktøy som kan og skal brukes kontinuerlig for å kartlegge tilstanden til studieprogramporteføljen.

Likevel er det slik at man i tiltaksfasen må ta innover seg en helhetstanke om hva universitetet skal bestå av; hva man trenger av økonomiske hensyn, hva samfunnet trenger av UiS, og hva vi vil ha fordi det eventuelt er en del av en ønsket profil.

I denne tenkningen mener StOr at man må tørre å tillegge negative tiltak slik som eksempelvis utfasing på studier som går godt både økonomisk og ikke-økonomisk, fordi de eventuelt ikke er en del av en ønsket profil. I tillegg må man tørre å tillegge positive tiltak slik som oppfasing og økt satsning på studieprogram som verken går godt økonomisk eller ikke-økonomisk, fordi de er en del av en ønsket profil eller at det er foreligger et sterkt behov i samfunnet.

Samtidig er StOr klar over at fakultetene og institusjonen som helhet må gå i økonomisk balanse, og at man må anskaffe eller ivareta et visst økonomisk handlingsrom. I vurderingen av eventuelle tiltak må man også tenke SAK- samarbeid, arbeidsdeling og konsentrasjon både internt på institusjonen, men også eksternt. Med det mener StOr at man må forsøke å speile potensielle synergieffekter eller innovasjoner mellom studieprogram og fagmiljø internt, som man kan miste ved eventuelle nedlegginger av fagmiljø. Man må også se på institusjonen som en del av utdannings-Norge, slik at man i vurderingen av nedlegginger ser på samfunnets behov og øvrige tilbud i landet.

Satsningsområdene

1. Utdanningsvitenskap

Den Utdanningsvitenskaplige retningen tar utgangspunkt den virksomheten en i dag ser er etablert på det humanistiske fakultet, hvor en i stor grad tilbyr pedagogiske utdanningsløp. Dette representerer et sammenhengende tilbud til de som vil studere til læreryrket, fra førskolelærer til videregående. På den andre siden ser en store problemer i samfunnet med lærermangel. Historisk sett er UiS gode på området, og dette er et område som vi skal være best på.

Dagens lærerutdanninger, er i likhet med helseutdanningene i stor grad profesjonsrettet. Dette trenger ikke være en ulempe for UiS, det kan heller være en styrke. Iom. at universitetene har andre krav til seg, i sine utdanninger om innhold, vil de kunne dra styrke av dette i sine studietilbud. En rendyrking og en større tydelighet om dette i lærerutdanningene bør gi attraktive studier.

2. Helse/medisin

Velferdsyrkenes store utfordringer sees allerede tydelig i samfunnet. Senest i Stortingsmelding 13 om "Utdanning for velferd" UiS synes beredt til å bidra til å løse denne oppgaven, og da spesielt med tanke på geriatri.

I tillegg til sykepleierutdanninger, har UiS har i det små etablert et forskningsmiljø knyttet til medisin. Sammen med Stavanger Universitetssykehus og Laerdal Medical utvikles det studier og drives medisinsk forskning. Det er ingen grunn til at dette samarbeidet ikke skal fortsette i fremtiden, og området representerer spennende muligheter for UiS. En forutsetning er selvfølgelig at UiS klarer å skape nye fagområder og klarer å skille seg i fra mengden av medisinstudier i inn og utland.

Som for lærerutdanningene bør UiS som universitet være med på å tilby noe annet og mer unikt i sine helseutdanninger.

3. Teknologi

Teknologiutdanninger skal selvsagt med i en UiS profil. Her står UiS allerede sterkt. I omfang er ikke UiS størst. Det store teknologiske universitetet er NTNU. I stor grad er de teknologiske fagmiljøer og studier knyttet opp til petroleumsnæringen, og slik vil det nok også være i fremtiden, men UiS er med sentre som [Core og Sense](#), og ulike i samarbeid med/gjennom IRIS med flere små og større teknologiske utviklingsprosjekter.

En må nok akseptere at det er petroleumssektoren UiS først og fremst vil være knyttet til frem mot 2025, og sannsynligvis også etter dette, men en må fortsette å utvikle de teknologiske områdene som ikke er relatert til olje.

Oljeindustrien er også noe som har forandret seg mye siden den ble etablert på 60-tallet, og bedriftene som ansetter studenter fra de teknologiske utdanningene kan

vise til et mangfold av teknologi og kunnskap, som ikke bare trenger å være rettet mot produksjon av olje og gass, og som kan brukes på andre samfunnsområder. Eksempelvis bruker man i dag teknologi i verdensrommet, som i utgangspunktet var designet for petroleumsnæringen.

Uansett olje eller ikke, er det selvsagt at UiS skal ha en teknologisk rettet virksomhet. Fokuset skal ligge på å utdanne mennesker, og skape teknologiske nyvinninger, og arbeidsplasser til det beste for samfunnet.

4. Økonomi og samfunnsfag

Økonomistudier og samfunnsfag er viktige studier for UiS. Flere hundre studenter blir hvert år tatt opp på økonomistudier. Hovedsaklig finner en disse utdanningene på Handelshøyskolen ved UiS.

Handelshøyskolen sammenligner seg selv med Norges Handelshøyskole i Bergen. En krevende øvelse, men det gir muligheter, og det synes realistisk at HH UiS kan hevde seg som en tilbyder av økonomiske studier.

Skjæringspunktene

Disse fire nevnte hovedretningene har et forbehold: De såkalte skjæringspunktstudiene.

UiS har en god tradisjon på å utvikle gode og relevante studier mellom fagfelt, Samfunnssikkerhets og Industriell økonomi studiene er gode eksempler på det.

Det vi her snakker om er altså studier som oppstår mellom to fagmiljø og på tross av organisatoriske grenser. For selv om vi overfor har nevnt fire hovedretninger skal ikke det bety at alt fremtidig faglig organisering skal skje inn under en av de nevnte. De unike utdanningene, de som kan gi UiS særegenhet, vil det være viktig for UiS å ha. Det er viktig å understreke denne betydningen. Det er der StOr tror at spennende nyskapende virksomhet for institusjonen kan oppstå.

Organiseringen av UiS

Å drøfte organiseringen av UiS synes for oss som en vanskelig oppgave, og det er også lite konstruktivt. Endringer i organisasjonen vil komme uansett, det viktigste vi kan slå fast er at organiseringen som kommer i fremtiden har en faglig begrunnelse, og legger til rette for god utvikling for UiS totalt sett, og fremmer tydelig hva UiS driver med.

Sett opp mot skjæringspunktstudiene, er en fleksibel organisering viktig. Man må korte ned avstanden mellom institutter og fakulteter, og bygge ned barrierer, både fysiske og mentale mellom disse.

Prinsipper for faglig utvikling

Med utgangspunkt i de fire hovedprioriteringene, og skjæringspunkt studiene, bør UiS vurdere om en skal sette noen prinsipper for faglig utvikling. UiS har allerede etablert noen mekanismer som berører noe av det samme.

Et punkt som blir skissert under, samfunnsrelevans, trenger ytterligere utdypning: Studier har en dobbeltrolle på UiS: På den ene siden skal ansees som attraktive for studentene å søke på, og på den andre siden skal ha en høy grad av samfunnsrelevans. Altså skal studier være basert på de ønsker og behov samfunnet har. UiS skal på den ene siden bidra til å skape arbeidsplasser, og det skal på den andre siden bidra med arbeidskraft. En kan følgelig argumentere med at dette ikke fører til en stor nok frihetsgrad for institusjonen. Men her ligger det også et konkurransefortrinn. Historisk er UiS nettopp tuftet på behovet for lokal samfunnsrelevans.

StOr mener at arbeidet i forkant av opprettelsen av emner eller programmer så langt ikke har vært god nok, og at mange fag har blitt opprettet med større hastverk en det som har vært ønskelig. Samtidig anerkjenner StOr at det har blitt gjort et arbeid med å forbedre studieprogramarbeidet. Likevel er StOr fremdeles redde for at man kan gjøre forhastede beslutninger opprettelsen av fag, uten et godt nok grunnlag og forankring i eksempelvis disse kulepunktene:

StOr mener:

- At alle nye studier skal være forskningsbaserte (jmf. UH-loven)
- At UiS skal basere studier på forskningsmiljøene.
- At studiene skal være samfunnsrelevante.
- At studiene skal vise til internasjonalisering
- At studiene skal være del av en ønsket og planlagt faglig profil
- At studiene skal kunne befinne seg i skjæringspunkt med andre studier ved institusjonen.

